

A KEREN HAYESOD HUNGARIA ALAPÍTVÁNY RENDEZVÉNYE

A Keren Hayesod Hungaria Alapítvány, Hitközségünkkel együttműködésben, május 28-29-én kétnapos programsorozatot rendezt Nyíregyházán, a Váci Mihály Kulturális Központban „Holokauszt 80” elnevezéssel. Kedden **dr. Nógrádi Péter**, a Mazsihisz alelnöke és **Szedő Miklós**, a Keren Hayesod Alapítvány elnöke köszöntötte a megjelenteket, akik **Szenes Hannáról**, a méltatlanul elfeledett magyar-izraeli hősnőről láthattak tárlatvezetéssel összekötött kiállítást, majd egy kamaradarabot, **Bíró Eszter** és **Widder Kristóf** szereplésével.

Szerdán délelőtt **Carl Lutzról** és a hozzá kapcsolódó, cionista fiatalokkal együtt megszervezett legnagyobb életmentő akcióról készült tárlatot, majd két rövid filmet nézhettek meg a diákok a holokauszt és a Gázai-övezet melletti kibucokban folyamatosan jelenlevő terrorveszély témájában.

A rendezvény maga és a szerda délután elhangzott beszédek azon túl, hogy emlékeztetettek mindenkit a 80 évvel ezelőtt átélt borzalmakra, rámutatott arra is, hogy a 2023. október 7-i Hamasz-terrortámadás és az azt követő antiszemita hullám jelenleg is veszélyt jelent a zsidóságra, de a keresztény világra is, amennyiben nem tudjuk megőrizni azokat az egyetemes zsidó-keresztény értékeket Európában és a világon mindenütt, melyek az életet, egymás elfogadását és tiszteletben tartását tartják a legfontosabb mércének. A rendezvényen

beszédet mondott: **Seszták Oszkár**, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye közgyűlésének elnöke, **dr. Ulrich Attila**, Nyíregyháza Város alpolgármestere, **dr. Nógrádi Péter**, Mazsihisz alelnöke, **dr. Barabás László**, az Osztrák Köztársaság tiszteletbeli konzulja, **Moran Birman**, Izrael Állam nagykövete-helyettese és **Szedő Miklós**, a Keren Hayesod Hungaria Alapítvány elnöke. A délután folyamán **Dénes Gábor** filmrendező dokumentumfilmjét láthatta a közönség, amely egy munkaszolgálatos tragikus éveit és megmenekülését mutatta be.

A rendezvény záróeseménye egy jótékonyági kiállítás és árverés volt, amelyet a zsinagógában rendeztek meg. **Moran Birman** nagykövethelyettes és **Polivodáné dr. Dolinay Eszter**, az Izraeli-Magyar Business Club elnöke beszédükben elmondták, hogy köszönik mindazok támogatását, akik adományaikkal az árván maradt és traumatizált izraeli gyerekeket támogatják, akik közül 200-an idén nyáron Magyarországon táborozhatnak az alapítvány szervezésében.

A rendezvény támogatói az alábbi szervezetek voltak: MAZSÖK, MAZSIHISZ, Izrael Állam Magyarországi Nagykövetsége, Tokaj-Nyíregyháza Térség Magyar-Izraeli Baráti Társasága, JAFI, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, ZSIFI.

Szöveg és fotók: Polivodáné dr. Dolinay Eszter

A MÁRTÍROK EMLÉKNAPJA

„AMI MEGTÖRTÉNT, FELEDNI, FELEDTETNI NEM SZABAD!”

Június 7-én délelőtt méltóságteljes megemlékezést tartottak Nyíregyházán, a Bernstein Béla téren álló emlékműnél. A holokauszt 80. évfordulóján az ország és a város több prominens képviselője vett részt.

Elsőként **dr. Kovács Ferenc** Nyíregyháza MJV polgármestere tartott beszédet, melyben felidézte a nyíregyházi gettósítás és deportálás szomorú eseményeit, majd hangsúlyozta: A veszteség mindannyiunké. A zsidóságot ért gyötrelmeket az egész magyar nemzet hordozza. A téren álló emlékmű azt az űrt jelzi, mely a sok ezer ártatlan áldozat halála után maradt. Emlékeztet arra, hogy soha többé ne adjunk teret a gyűlöletnek. Közös felelősségünk, hogy tanítsuk a fiatalokat a múlt tanulságaira, és közösen kell fejet hajtunk az áldozatok emléke előtt.

László Benjámin, az Arany János Általános Iskola és Gimnázium 6. osztályos tanulója a 100 évvel ezelőtt született Váci Mihály Sarkissallagom című versét adta elő éretten, mély átéléssel.

Dr. Fónagy János miniszterhelyettes, az Országgyűlés Magyar-Izraeli Baráti csoportjának elnöke beszédének elején a megye és Nyíregyháza zsidóságának történetét tekintette át a betelepüléstől a holokausztig. Elmondta, hogy Magyarország kormánya fellép minden olyan törekvéssel szemben, mely veszélyezteti az emberi szabadságjogokat, s a legszigorúbban lép fel a rasszizmus és a kirekesztés ellen. Minden emberi élet egyszeri és megismételhetetlen – mondta –, s egy ember elvesztése azoknak, akik elvesztették, a mindenség elvesztésével egyenlő. Ami megtörtént, azt tagadni nem lehet, nem szabad. Ami megtörtént, feledni, feledtetni nem szabad. Úgy kell élnünk és emlékeznünk, hogy mindez soha többé ne fordulhasson elő.

E beszéd után a Schindler listája című film zenéjének főtémáját hallgathatták meg a jelenlévők. John Williams szívbe markoló dallamait **Ignác László** klarinétművész szólaltatta meg **Pozor István** zongorakíséretével. Mindketten a Muzsika Zeneiskola alapfokú Művészeti Iskola tanárai.

Dr. Frölich Róbert országos főrabbi elsősorban a jelen lévő fiatalokhoz, gimnazistákhoz szólt. A tartalmi és retorikai szempontból egyaránt hatásosan fölépített beszédében arra a gyakran elhangzó kérdésre adta meg a válaszokat, hogy „miért kell ennyit emlékezni?”. Személyes történetek, valamint a múltat és a jelent szembeállító élethelyzetek elképzeltetése által világította meg azt a tényt, hogy az ő generációja még azoktól hallotta, akik átéltek a borzalmakat, tehát ők a tanúk tanúi. De ez a generáció egy idő múlva már nem fog tudni beszélni arról, ami megtörtént. Azért kell emlékezni, hogy a későbbi korok emberei is tudják, hogy ez a kor valóság volt, azért kell emlékezni, mert ez a kor valóság lehet. S azért kell emlékezni, mert mindig vannak olyanok, akik megkérdőjelezzik, hogy megtörténtek a borzalmak.

Ezt követően **Fekete László**, a budapesti Dohány utcai zsinagóga főkántora énekelt megrendítő gyászimát, majd **Zsarnai Krisztián** evangélikus esperes, **Szikora Gábor** görögkatolikus püspöki titkár, **Papp Dániel** baptista lelkipásztor és **Gál Sándor** református esperes bibliai igékkel és áldásmondással rótta le kegyeletét a mártírok emléke előtt.

A megemlékezés koszorúzással és a kövek elhelyezésével zárult.

A rendezvényen megjelent prof. **dr. Hunyadi László**, Izrael tiszteletbeli konzulja, **prof. dr. Grósz Andor**, a MAZSIHISZ elnöke,

Szabó Tünde országgyűlési képviselő, kormánybiztos, **Seszták Oszkár**, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közyűlés elnöke, valamint **dr. Polgári András**, a Vármegyei Kormányhivatal főigazgatója is.

Szöveg és fotók: Urbán Terézia

GYÁSZISTENTISZTELET A TEMETŐBEN

Az emlékezés utolsó színtere a hitközség Kótaji úti temetője volt, immáron 1954 óta, amikor a Szarvas utcán az elpusztult templom tégláiból megépített emlékfalat a város kihelyeztette a zsidó temetőbe.

A megemlékezés moderátoraként **Fürber György**, a hitközség elnöke elsőként **dr. Grósz Andort**, a MAZSIHISZ elnökét kérte szólásra, aki maga is átélte ifjúként azokat a megemlékezéseket, ahol a túlélők arcának emléke máig bevésődött lelkébe. A mai megemlékezést annak részeként tekinti, amely során a magyar zsidóságot gettóba kényszerítették, majd deportálták. Felidézve a nyíregyházi zsidóság korai történetét megjegyezte, hogy a temetőben ugyan 2500 síremlék tanúsítja a zsidóság szerepét a városban, Sajnos ennél lényegesen nagyobb a létszáma azoknak, akiknek Auschwitz, az európai zsidóság előre kitervelt, sírok nélküli temetője lett életük utolsó állomása. Az 1920-as években elindult politikai folyamat, a kirekesztés 4700 nyíregyházi zsidó deportálását eredményezte, közülük alig 700-an tértek vissza. Az egyre erősödő nemzetközi antiszemitizmus közepette – mely manapság elsősorban Izrael-ellenes formában jelentkezik bírói fórumtól az amerikai egyetemekig – ki kell mondanunk, hogy nem engedjük meg, hogy a történelem e szörnyű epizódja megismétlődhessen.

Szenti Tibor önkormányzati képviselő beszédében hangsúlyozta, hogy minden erőszakba torkolló folyamat előzménye nemcsak

80 évvel korábbra nyúlik vissza, hanem a régebbi korokba, amikor a mássággal szembeni előítélet félelemmel, irigységgel párosulva féktelen erőszakhoz vezetett. Ebben gyökerezett 1940 után az európai és a magyarországi zsidóság tragédiája. Példaképp hozta fel Nehemiás próféta küldetését, aki a fogságból visszatért zsidóságot mind hitében, mind fizikai életében megerősítette, helyreállította, vigasztalást és megújulást hozott. Ezzel páthuzamot vont a nyíregyházi zsidóság máig tapasztalható megújulásával, virágzó létével.

Bozorády András evangélikus lelkész együttérzését fejezte ki különösen az akkori polgármester evangélikus templomból kijövet tett kijelentésére. Jó azt látni, hogy Izrael népe él, hiszen érintettek vagyunk a tragédiában mi is, bár családirag nem. Nem azt a kérdést kell feltennünk magunkban, hogy mit tehetünk volna, hanem azt, hogy mit tehettem volna én. Idézte Stark Andrásnak, a pécsi zsidó közösség egykori alelnökének visszaemlékezését Balikó Zoltán evangélikus esperesről, annak megszívlelendő gondolatairól, melyet szerkesztőségünk külön cikkben később meg fog jelentetni. A zsidó Pál apostol gondolatára hivatkozva felrótta azt, hogy aki az olajfák ágaival dicsekszik, az hajlamos elfelejtkezni a fa gyökeréről.

Dr. Fröchlíh Róbert országos főrabbi a tőle megszokott őszinte, szókimondó gondolatatainak középpontjában az elhíresült „mit tehetek volna” és a „miért nem álltak ellen” kérdésekre adott magyarázat állt. Az utóbbi magyarázata a 2000 éves zsidóellenes „tréning”, mely a numerus clausust követően intenzívebbé vált, a zsidóságot elszigetelték, melyet ők – mint törvénytisztelő állampolgárok – elfogadtak. Aztán a marhavagonban elvették a méltóságukat, a légerekben számokká váltak. Az édesapja szavai alapján adható meg válasz az első idézőjeles mondatra: a tenni akarás áldozatokkal járt volna, ezt a szerepet túl kevesen vállalták, bíztak a túlélésben az utolsó percig.

Hogy ma mit tehetünk? -tette fel a főrabbi a kérdést. Nevén kell nevezni a dolgokat, nem szabad hazudni, a hazugság tragédiákhoz vezet.

A megemlékezés záró részében **Fekete László** főkantor recitálta a 30. Zsoltárt, majd a résztvevők az emlékfal előtt elmondták a kádís imát.

Kertész Gábor

Fotók: Csutkai Csaba

A HOLOKAUSZT80 emlékév további nyíregyházi eseményeiről a következő számunkban számolunk be.